

رشد زنان خود فروش تحصیل کرده و متاهل در تهران

کانون زنان ایرانی - مهدی افروزمند: روسپیگری در ایران، اگر چه هیچگاه به رسمیت شناخته نشده، اما موضوع بحث های آکادمیک و تصمیم گیرانه بسیاری بوده است. این تناقض بیش از آنکه ناشی از حساسیت ذاتی معضله به نام تن فروش باشد نشأت گرفته از انگاره های ایدئولوژیک تصمیم سازانی است که در معادل سازی های ذهنی خود تن فروش را نشانه ای از ناکارآمدی حکومت دانسته و ناگزیر چاره را در انکار جستجو می کنند. در مقابل اما کسانی قرار دارند که از این معضل به عنوان یک مسئله مبتلا به جهان یاد کرده و با توجه به رشد سریع آن در جوامع در حال توسعه از جمله ایران خواهان به رسمیت شناختن این پدیده در راستای حل آن و برنامه ریزی های کلان برای آن هستند. در مورد تن فروش در ایران تا به امروز کمتر از انگلستان یک دست پژوهش میدانی صورت گرفته است که به زعم کارشناسان مهمترین دلایل آن عبارتند از، دشواری تحقیق در این موضوع به دلیل ویژگی های خاص این حرفه و دوم، تمایل نداشتن نهادهای حکومتی برای طرح و یا حمایت از چنین موضوعاتی. اما با این وجود اخیراً سعید مدنی یکی از صاحب نظران عرصه مسائل اجتماعی ایران با اتمام یک تحقیق میدانی گسترده تغییرات گسترده ای را در بین جامعه تن فروشان شهر تهران چه ارباب جمعیت و چه سن و ویژگی های اجتماعی و فرهنگی نشان داد که در همین رابطه گفتگوی زیر را با این پژوهشگر می خوانید.

در اوج حساسیت و تابو سازی پیرامون مسائل جنسی در کشور تحقیق در مورد روسپیگری خیلی جسورانه به نظر می رسد؟

البته قطعاً پژوهش در این زمینه خصوصاً برای یک محقق مرد بسیار دشوار است. به علاوه با توجه به جرم بودن تن فروش مطالعه در مورد این جمعیت پنهان کار را دشوارتر هم می کند. می دانید زنی که به جرم تن فروش بازداشت می شود مجازاتی معادل دو ماه حبس تا سنگسار و قتل در انتظار اوست. پس متقاعد سازی این زنان برای همکاری با یک پژوهش و جلب اعتماد آنها درست مثل مطالعه درباره معتادان در خیابان بیست سال پیش است. البته همین گرفتاری در مورد ارائه خدمات بهداشتی به این زنان هم وجود دارد. اما اجازه دهید این گفت و گورا با یک اصلاح و تذکر آغاز کنیم و آن عدم کاربرد کلمه روسپی در مورد این زنان است.

در واقع این کلمه واجد بار معنایی منفی برای این زنان است که اخلاق پژوهش حکم می کند از کاربرد آن خودداری کنیم. شاید کلمه تن فروش اصطلاح مناسب تری باشد، اگرچه در سطح جهانی و خصوصاً در ادبیات پژوهشی از کلمه کارگر جنسی (Sex Worker) استفاده می شود که بنده شخصاً با آن موافق نیستم زیرا بکارگیری آن مستلزم قائل شدن مشروعیت برای این روش کسب درآمد است که پایه نظری آن لیبرالیسم و لیبرتاریانیسم (Libertarianism) است.

به همین خاطر است که کمتر مستندی در این حوزه در اختیار داریم، آنقدر که هنوز بهترین پژوهش در این حوزه مربوط به سال ۱۳۴۷ است؟

البته تحقیقات آقای توریکیان در سال ۱۳۵۷ و آقای دکتر صدیق سروسرستانی در سال ۱۳۷۲ را نباید نادیده گرفت. مطالعه سرکار خانم دکتر فرمانفرمائیان هنوز پس از ۴۰ سال آموزه های خوبی در اختیار پژوهشگران قرار می دهد. شاید به این خاطر است که تحقیقات بعد از انقلاب بیشتر متمرکز روی نمونه های حاضر در زندان ها یا مراکز حمایتی بود که بالطبع نتایج آنها نیز مغایرت هایی با واقعیت داشت؟

به همین دلیل است که تحقیق خانم دکتر فرمانفرمائیان یکی از برجسته ترین پژوهش های اجتماعی در ایران به شمار می آید. تحقیقی جامع که به صورت همزمان موارد بسیاری اعم از گوه های تن فروشی، ویژگی های فردی و چگونگی روش کار و... را مورد تجزیه و تحلیل قرار دارد. یا اهمیت تر اینکه این مطالعه در مورد زنان تن فروش آزاد و در حال فعالیت انجام شد. پس از انقلاب

نمی کند. از یک سو گروه های مختلفی از شوهران در میان این خانواده ها قرار دارند. مثلاً یک گروه مردان معتاد هستند که برای تامین هزینه مواد مصرفی شان ابتدا زنان خود را معتاد و سپس آنها را وادار به تن فروشی می کنند. اما دسته دیگر هم مردانی هستند که درآمد کافی برای تامین هزینه زندگی ندارند به همین دلیل هم زنان آنان در مواردی با اطلاع آنان و در مواردی بدون اطلاع آنها اقدام به تن فروشی می کنند. اما آیا به نظر شما این رفتار خیلی زشت تر از الگوی ازدواج با فاصله سنی، بیش از ۲۰ سال بین زوجین برای دست یابی به زندگی و درآمد بیشتر است؟

آیا افزایش آمار مربوط به تن فروشی متاهلی می تواند ارتباطی با افزایش طلاق های جنسی در کشور داشته باشد. به عبارتی وقتی نتایج از کمرنگ شدن عامل اقتصادی یا مهاجرتی «نیازهای اولیه» برای ورود دختران به این حرفه خبر می دهد می توانیم به همان میزان از اهمیت یافتن انگیزه ها یا نیازهای ثانویه در زنان برای ورود به این عرصه سخن بگوییم؟

ببینید، فراموش نکنید که بنا بر تعریف تن فروشی (Prostitution) عبارت است از عرضه خدمات جنسی بدون رعایت ضوابط و موازین قانونی یا شرعی در قبال دریافت پول یا کالا. بنابراین انگیزه تن فروشی فقط و فقط کسب درآمد است و نه لذت جنسی.

اتفاقاً زنان تن فروش از این روابط نه تنها لذت نمی برند بلکه اغلب از آن تفریح هم دارند. بنابراین در تن فروشی همیشه انگیزه اقتصادی است، حال یا برای رهایی از فقر و گرسنگی خود و خانواده یا دست یابی به زندگی بهتر. آنچه نباید با این مفهوم خلط شود بی مبالاتی جنسی (Promiscuity) است. یعنی داشتن شرکای جنسی متعدد برای کسب لذت. بنابراین وقتی از نیازهای اولیه و ثانویه به عنوان انگیزه تن فروشی صحبت می کنیم منظور به طور مشخص باز هم نیازهای مادی است. نیازهای اولیه اشاره دارد به گروهی که برای رهایی از فقر مطلق تن فروشی می کنند و نیازهای ثانویه تا کید دارد بر زنان و دخترانی که برای فرار از فقر نسبی و کاهش فاصله زندگی خود با دیگر زنان و دخترانی که زندگی بهتری نسبت به آنها دارند، اقدام به این کار می کنند. یکی در شرایط اضطرار قرار دارد و دیگری نه.

در سال ۱۳۴۷ خانم فرمانفرمائیان اشاره دارد که ۹۰ درصد زنان تن فروش بی سواد و یا کم سواد هستند؟

همان طور که گفتیم الگوی تن فروشی در حال حاضر در مقایسه با گذشته به شدت تغییر کرده، در واقع این تغییر شامل حال همه مشکلات اجتماعی می شود. در مورد ترکیب سنی زنان تن فروش هم اکنون وضعیت کاملاً تغییر کرده است. بیش از ۹۰ درصد زنان تن فروش در حال حاضر با سواد هستند و ما با زنانی مواجه شدیم که از تحصیلات دانشگاهی نیز برخوردار بودند، حتی بالاتر از کارشناسی هم در میان ایشان بود. جالب اینکه این جابجایی سرعت بالایی هم داشته و البته هم راستا با تغییرات سواد در سطح کلی جامعه است. نکته دیگری که جای تامل دارد این است که حدود ۷۰ درصد زنان مورد بررسی در این پژوهش یا در تهران متولد شده اند و یا اینکه مدت زیادی است که در تهران زندگی می کنند. این روند نیز تقریباً عکس نتایج سال ۱۳۴۷ و پژوهش خانم فرمانفرمائیان است در آن دوره اکثریت زنان تن فروش کسانی بودند که به تهران مهاجرت کرده بودند. دنباله مطلب در صفحه ۴۳

وارد این حرفه شده اند. در سال ۱۳۴۷ یافته ها از میانگین سنی ۳۱ سال زنان روسپی خبر می داد اما در سال ۱۳۸۷ ما به میانگین ۲۷-۲۶ سال دست پیدا کردیم.

سن شروع چه سالی است؟

میانگین مدت تن فروشی در تهران ۵ سال است که با این حساب باید از میانگین سن شروع ۲۲-۲۱ سالگی برای شروع سخن گفت.

پیش از این سنین پایین تری عنوان نمی شد؟

بله اما توجه داشته باشید که این سنین داده تحقیقاتی بود که نمونه هایشان از مرکز بهزیستی بود. معمولاً زنان یا دخترانی که مراکز بهزیستی منتقل می شوند که برای اولین بار بازداشت شده باشند و از آنجا که امکان ندارد کسی سالها در این حرفه باشد و بازداشت نشود معمولاً دختران جوانی را به مراکز بهزیستی می برند که سن های پایینی دارند بنابراین میانگین سنی نیز در این شرایط پایین تر ارزیابی می شود. البته فراموش نکنید که ما از میانگین سن شروع صحبت می کنیم بنابراین

گروههایی از دختران سنین پایین تر هم حتماً در گروه زنان تن فروش قرار دارند.

در همایش آسیب های اجتماعی، از رواج روسپیگری متاهلان نیز به عنوان یک چالش نام برده شد آیا تاییدیه بر این نکته در دست داریم؟

در واقع می توان گفت برخلاف دهه ۴۰ که عمده زنان تن فروش کسانی بودند که پس از شکست در ازدواج به این حرفه کشیده می شدند، در حال حاضر با حضور نسبت قابل توجه دختران مجرد و زنان متاهل در بین زنان تن فروش مواجه هستیم.

برای ورود دختران مجرد به این عرصه تا حدودی توجیهاتی وجود دارد اما برای زنان متاهل آن هم با اطلاع و همکاری همسر موضوع پیچیده و البته دردناک می شود. آنها برای چه به این عرصه وارد می شود آنها هم به این روش؟

خوب همان طور که شما هم اشاره کردید موضوع هم پیچیده و هم دردناک است. این پدیده که در گذشته هم به ندرت گزارش شده از یک الگوی واحد تبعیت

تا سالها برای مطالعه در این مورد محدودیت بسیار وجود داشت و به همین دلیل جامعه آماری چند پژوهش دیگر انجام شده منحصراً زبانی بودند که بازداشت شده و در زندان یا مراکز بهزیستی نگهداری می شدند.

ظاهراً هنوز این محدودیتها پابرجاست و متأسفانه همچنان در ذهن مدیران ما ارتباط تنگاتنگی بین اثبات هر معضل اجتماعی و ضعف سیاسی حکومتی برقرار می شود؟ خوب نباید منکر این شد که ارزیابی وضعیت اجتماعی می تواند ملاکی برای ارزیابی عملکرد حاکمیت باشد. اشتباه دولت ها در این است که تصور می کنند همه ماموریت آنها پنهان نگه داشتن و نفی وجود این مسایل است. البته حساسیت ها خصوصاً تا قبل از استقرار دولت نهم کم تر شده بود. اما به دلیل همین محدودیت ها پس از انقلاب اولین پژوهش جدی در سال ۱۳۷۲ به سفارش نیروی انتظامی توسط آقای دکتر صدیق کلید خورد و سپس با انجام دو تحقیق در سال ۱۳۸۴ وارد فصل تازه ای شد. با این دو پژوهش عملاً وارد مرحله ای شدیم که در سال ۱۳۴۷ یکبار تجربه شده بود. بررسی روی زنان تن فروش خارج از زندان و مراکز حمایتی، اما گذشته از این همواره این ابهام را داشته ام که چرا تمامی تحقیقات ما متمرکز روی تهران است و گمان نمی کنم به غیر از دو پژوهش شیراز و تبریز ما کار مشابه دیگری در کشور داشته باشیم؟

تا حدود زیادی این روند منطقی است به هر حال اینجا بزرگترین شهر کشور است، بالاترین نرخ جمعیت را داشته و به نوعی مقصد بسیاری از سفرهاست. ضمن اینکه در نظر داشته باشید تحقیق در زمینه جمعیت های پنهان که فعالیت شان به دلایل مختلف جرم تلقی شده مذموم است و تا حدودی در شهرهای کوچک بسیار دشوار است. به خصوص اگر مطالعه بر شناخت وضعیت زنان تن فروش آزاد باشد.

اما با این وجود به نتایج بسیار جالبی دست یافتید که با توجه به نتایج پژوهش سال ۱۳۴۷ سند معتبری است برای سنجش کارایی سیاست های اجتماعی کشور در ۴۰ ساله گذشته؟

واقعیت این است که مطالعات پیرامون تن فروشی در ایران و نتایج آن را از زوایای مختلفی می توان مورد بررسی قرار داد. اما با این وجود باز هم تغییرات به وجود آمده از سال ۴۷ تا به امروز برای خود من هم جالب توجه بود. ویژگی های فردی و خانوادگی این زنان تفاوت های چشمگیری با گذشته پیدا کرده است. میانگین سنی شان کاهش یافته و گروه های جوانتری

به نام خدا

مرکز اسلامی فرهنگی شمال کالیفرنیا
Islamic Cultural Center of Northern California

سازمانی مستقل و غیر انتفاعی و بدون هیچگونه وابستگی سیاسی و تنها با اتکاء به خداوند و کمک های بیدریغ مسلمانان منطقه.

- ❖ برگزاری مراسم مذهبی و فرهنگی
- ❖ مراسم عقد و طلاق شرعی، مورد تأیید مراکز دولتی
- ❖ مراسم شست و شو و به خاکسپاری اسلامی، فروش قبر
- ❖ تدریس زبان فارسی به کودکان، نوجوانان و بزرگسالان در روزهای شنبه
- ❖ فروش کتاب های فرهنگی و مذهبی به زبان های فارسی و انگلیسی

۷۶۰۰-۸۳۲ (۵۱۰)

www.iccnc.org

1433 Madison Street, Oakland, CA 94612

دفتر خدمات اجتماعی یاری

به سرپرستی پوران مهدی زاده

- ❖ تابعیت ❖ تعویض نام ❖ ویزای نامزدی ❖ سوشیال سکيوریتی
- ❖ تقاضای گرین کارت ❖ گرفتن بیمه های مدیکل و مدیکر ❖ گرفتن حقوق و مزایا برای اشخاص ۶۵ سال به بالا و غیره

در صورت احتیاج ما می توانیم به خانه و یا محل کار شما بیاییم

(510) 558-6886

Fax: (510) 558-6996 ❖ forpouran@yahoo.com

P.O. Box 6191, Albany, CA 94706

Shahrzad Dance Academy

آکادمی رقص شهرزاد

تدریس رقص کلاسیک ایرانی برای
سنین مختلف در East Bay

اجرای رقص در سراسر بی اریا

بوسیله

گروه شهرزاد

فوق لیسانس در رقص و هنرهای زیبا

(510) 672-0647

info@dancepersian.org

www.dancepersian.org

5221 Central Ave., #1
Richmond, CA 94804

